

A REFORMSZÖVETSÉG TÉZISEI ÉS JAVASLATAI

A világgazdasági válság második szakaszának – tovaterjedő globális recesszió – idején a magyar gazdaságpolitikának egyidejűleg két, egymásnak sok tekintetben ellentmondó feladatot kell megoldania, korlátozott eszköztárral.

Menedzselni kell a pénzügyi válság következményeit, megelőzve egy újabb pénzügyi és valuta-krízis kialakulását, tompítani kell a recesszió mélységét – javítva a gazdaság szereplőinek likviditását, hitelképességét, fékezve a munkahelyek tömeges megszűnését. Ugyanakkor rövid idő alatt szerkezeti reformokkal kellene megalapozni a kilábalás feltételeit, javítani a magyar gazdaság hitelességét, megteremteni a fenntartható fejlődés esélyét.

A rövid-távú válságmenedzselés szükséges, de nem elégséges feltétele a gazdasági kibontakozásnak. Ahhoz gyökeres szemléletváltásra, a magyar gazdaság valódi állapotának reális feltárására, konzisztens gazdaságpolitikára és ennek keretében a fejlődést akadályozó megkövesült rendszerek reformjára van szükség.

Ebben a folyamatban a hangsúly a megkerülhetetlen és elodázhatatlan reformokon van.

A reformszövetség ennek a feladatnak a szakmai megalapozására, széleskörű megismertetésére és elfogadtatására vállalkozik. Célja, hogy a magyar gazdaság felzárkózásához szükséges programot kínáljon a politikai hatalom birtokosainak és a mindenkori végrehajtó hatalomnak.

I. Helyzetelemzés 2009 februárjában.

1. Teljesítményhiány a fejlett gazdaságokhoz képest:

- a vásárlóerő paritáson mért GDP/fő 2007-ben az EU 15-ök átlagának 60 %-a,
- a monetáris unió átlagának 45 %-a.

2. Magas állami redisztribúció – meghaladja a GDP 50 %-át – és jövedelem-centralizáció. /Az adók és járulékok az eredeti jövedelemtulajdonosok – lakosság, vállalkozások – bruttó jövedelmének 40 %-át vonják el./

Az állam működésének magas terhei rontják a gazdaság szereplőinek versenyképességét, csökkentik önfinanszírozó, ill. öngondoskodó képességét, minimalizálják a lakossági megtakarításokat.

3. Kiugróan alacsony a foglalkoztatottsági ráta./A 14-65 év közötti korosztályban 57 % körüli./

4. Kettészakadt a vállalati struktúra:

- nagyrészt versenyképes, ám konjunktúra érzékeny multinacionális cégekre és azok beszállítói hálózatára, ill.

- többnyire verseny- és életképtelen kkv. szektorra. /Az u.n. családi vállalkozások többsége./

5. A magyar gazdaság termelő és szolgáltató szereplőinek versenyképessége költség, ár, műszaki-technológiai színvonal és piaci részesedés szempontjából – néhány multinacionális cég kivételével – egyaránt alacsony.

6. A magyar gazdaság kihasználatlan erőforrásokkal – például agrár-termelési képesség – és elhanyagolt potenciális külpiacokkal rendelkezik. /Kelet-Európa, volt FÁK tagországok, Távol-Kelet./

7. Az ország külső finanszírozási igénye a megromlott makro-egyensúlyi pozíciók miatt magas, a finanszírozás drága és kockázatos.

- a./ magas az államadósság /GDP/70%/

- b./ magas államháztartási hiány /a GDP 3%-a felett/
c./ magas folyó fiz.mérleg hiány / a GDP 3%-a felett/
d./ súlyos és aránytalan mértékű deviza eladósodottság a deviza-belföldi lakosság és vállalatok körében/
8. A deviza finanszírozás és a külső kereslet terén az ország kitettsége magas fokú, kockázata átlagot meghaladó. /Lásd a hitelválság és a nemzetközi recesszió következményeit./
  9. A magyar gazdaság teljesítménye és egyensúlyi pozíciói erős nemzetközi bizalmatlanságot és a finanszírozás terén irreálisan magas kockázati felárat indukálnak. A legújabb pénzügyi fejlemények arra utalnak, hogy az ország finanszírozása már irreálisan magas felár mellett is kockázatos, a forint árfolyamának rohamos gyengülése újabb hitel- és finanszírozási válsággal fenyeget.
  10. Hiányzik a versenyképes, képzett és konvertálható munkaerő.
  11. Gyenge a munka- és adómorál, elterjedt a korrupció, széles a szürke és fekete gazdaság.
  12. Az ortodox, mono-centrumú, kizárólag az infláció mesterséges csökkentésére koncentráló monetáris politika – irreális alapkamat szint, mesterségesen túlerősített forint árfolyam – teljesítmény csökkentő, versenyképességet rontó hatású. Az exportőrök és az olcsó import irreális árversenyére képtelen hazai termelők a kiélezett nemzetközi versenyben sorozatosan piacokat veszítenek.

II.

Az ország stabilitása érdekében megteendő azonnali intézkedések

1. A költségvetési szféra esetében bértömeg-gazdálkodás bevezetése és a bértömeg nominális szinten történő befagyasztása célszerű. Ne legyen mód a bértömeg-gazdálkodás kiszervezéssel történő kijátszására, ugyanakkor a költségvetési területek hatékonyságának

növelése érdekében legyen lehetőség a létszám minőségi cseréjére, csökkentésére. Ezzel egyidejűleg a 13. havi bérek kifizetését a közszférában meg kell szüntetni.

2. Az államadósság tőke-részének csökkentésére a Kormány dolgozzon ki gyorsított privatizációs programot az állami vagyon piaci értékesítésére. A programot a piaci viszonyok stabilizálódása után hajtsa végre és a bevételekkel legalább 2000-2500 Md forinttal csökkentse az államadósság állományát.

A költségvetési „plafontörvény” írja elő, hogy 2009-től az államháztartás elsődleges egyenlege olyan mértékű szufficitet tartalmazzon, amely lehetővé teszi a konszolidált államháztartási hiány 3 % alatt tartását és a GDP-arányos államadósság csökkentését. /Cca. 2 %/év./

3. A pénzügyi piacok stabilizálása után az MNB folytassa a megkezdett kamatcsökkentési ciklus végrehajtását.
4. A kkv-ok likviditásának és hitelképességének javítása érdekében az EU források átcsoportosításával a Kormány pályázati úton nyújtson nagyobb mértékű és szélesebb körű kamat-támogatást a hitelező kereskedelmi bankokon keresztül a vállalkozásoknak.
5. A Kormány ösztönözze a bankokat, hogy a kkv-k rugalmas finanszírozását tegye lehetővé, bevonva a garancia alapokat is.
6. Különös gonddal kell eljárni azon esetekben, amikor a szerződés szerinti fizetés ellenére a bankok a folyamatban lévő hitelszerződéseket fel kívánják mondani.
7. A vállalkozások élénkítése érdekében fel kell gyorsítani az EU-s források elbírálását, lehívhatóságát, folyamatosan felül kell vizsgálni a pályázati támogatás szerint igényelt árbevétel növelési és nyereségkövetelményt.

8. Az építőipar és hozzá csatlakozó beszállítók terheinek mérséklése érdekében a költségvetésből finanszírozott lakáscélú támogatásokon belül növekedjék az új lakásépítés részaránya a hosszú távú kamattámogatások rovására.
9. Meg kell vizsgálni, hogyan képes a közbeszerzési rendszer EU-konform módon-ezt a kkv-szektorra a jelenleginél jobban „helyzetbe hozni” mivel számukra recesszióban nem a pénzügyi források megléte, hanem a piacok szűkülése lesz a legnagyobb probléma.

III.

Gazdaságpolitikai prioritások és fő irányok 2009-2013 között.

1. A gazdaságpolitika centrumába az elosztás optimalizálása helyett a hatékonyság és versenyképesség feltételeinek javítása kerül. /Teljesítmény orientált, növekedésbarát gazdaságpolitika./

A magyar gazdaságot a következő három évben export és beruházás-vezérelt, egyensúlyozó, dinamikus növekedési pályára kell terelni.

A gazdaságpolitikai paradigmaváltást olyan új, egymással harmonizáló eszközrendszer szolgálhatja a legjobban, amely szigorú fiskális és jövedelem-politikára, valamint növekedést támogató monetáris politikára támaszkodik.

2. Az államadósság és államháztartási deficit csökkentése a maastrichti szint alá. /Az államadósság állományának csökkentése részben vagyoni adósság konverzióval, az államháztartás elsődleges egyenlege szufficites legyen az egész időszakban./
3. Az állami redisztribúció és jövedelemcentralizáció, valamint az állam által foglalkoztatott létszám négy év alatt 8-10 %-kal csökkenjen. /Feltétel az államháztartás és az adórendszer később részletezett reformja, következmény 70-80 ezer fős létszámcsökkentés a közalkalmazotti és közszolgálati állományban./

Az államháztartás megtakarítási lehetőségeit a Kopint-Tárki csatolt tanulmánya mutatja be.

Az adó- és járulékrendszer javasolt reformját a csatolt, önálló tanulmány foglalja össze.

4. Az ország tőkevonzó és tőke megtartó képességének fokozása a gazdasági környezet és az állami szabályozás változtatásával.
5. A gazdaságpolitika eszközzrendszere ösztönözze a beruházásokat, befektetéseket, innovációt és a lakossági megtakarításokat. /EU támogatások átcsoportosítása, adó és járulék rendszer reformja, engedélyezési és minősítési eljárások./

A reálgazdaság fejlesztésének irányait és egyes elemeit a csatolt, önálló tanulmány mutatja be.

6. Teljesítmény alapú bér- és jövedelem politika váltsa fel a szociális szempontú bérpolitikát. /A reálbér emelkedése az egész időszakban GDP növekedés -1% lehet./ A minimálbér és diplomás minimálbér intézményét 2010-től meg kell szüntetni.
7. A monetáris politika célrendszerének középpontjába az infláció mesterséges csökkentése helyett a növekedés ösztönzése kerüljön. /Kamat-csökkentő ciklus folytatása, a nominális és reál-árfolyam közelítése./
8. Újabb pénzügyi buborék megelőzése érdekében a magyar szabályozás haladéktalanul kövesse a nemzetközi regulációt. /PSZÁF, bankok, hitelminősítők, auditorok, stb./
9. A versenyképtelen felső- és szakoktatást váltsa fel a piacorientált felsőfokú és szakképzés.

A felsőoktatás reformja terjedjen ki az akkreditáció szigorítására és a finanszírozási rendszer átalakítására egyaránt.

- Egyetemi, főiskolai akkreditációt csak minőségi humán és infrastrukturális feltételekkel rendelkező intézmények kapjanak. Ezek hiányában a jelenlegi akkreditációt vissza kell vonni.

- Szűnjön meg az államilag támogatott képzés keretében a létszamarányos normatív finanszírozás és váltsa fel az akkreditált intézmények fenntartásának állami támogatása, a változó költségeket fedező költségtérítés /ösztöndíjrendszerrel kombinált tandíj/ bevezetésével egyidejűleg.
- Az állami támogatás kövesse a piac és a gazdasági fejlődés igényeit, csökkentve a munkanélküli diplomások képzését.
- A közoktatásban /alap- és középfokú oktatás, valamint szakoktatás/ kerüljön sor a feladatok „államosítására”, az önkormányzatok területi ellátási felelősségének és önállóságának megszüntetésével együtt.

10.A nagy elosztási mechanizmusok, állami redisztribúciós rendszerek gyökeres átalakítása valósuljon meg a következő területeken:

a. önkormányzatok és közigazgatás

Az önkormányzati rendszer reformját ki kell dolgozni, hogy az a 2010-es országgyűlési választások után, a következő önkormányzati választásokkal egyidejűleg bevezethető legyen.

Ennek keretében:

- a kétszintű önkormányzati rendszer szűnjön meg a települési és területi önkormányzatok /megye/ között,
- a fővárosi önkormányzat erősítése mellett csökkenjen a kerületi önkormányzatok száma,
/a megyei önkormányzatokat választott régiók, a megszűnő kerületi önkormányzatokat választott testület nélküli államigazgatási hivatalok váltsák fel. A megyei közigazgatási hivatalokat meg kell szüntetni./

- az elaprózott települési önkormányzati rendszert – 3170 önkormányzat – váltsa fel a kistérségi régiók központjában működő testület, a helyi közigazgatás hatékony megszervezésével.
- A megszűnő önkormányzatok intézményei – ha működésük szükséges,/kivéve az oktatási intézményeket, valamint a fekvőbeteg- és szakorvosi ellátást/ – kerüljenek a székhely település önkormányzatának felügyelete alá.

b. nyugdíjrendszer

Ennek keretében:

- a nyugdíjkorhatár három év alatt fokozatosan emelkedjen 65 évre,
- az automatikus nyugdíjemelés alapja a jelenlegi svájci indexálás helyett az inflációkövető korrekció legyen,
- szigorítsák a karkedvezményes nyugdíjba vonulás szabályait,
- csökkentsék a helyettesítési rátát /bér/nyugdíj arány/
- a 13. havi nyugdíj szűnjön meg,
- érjék el, hogy a befizetett nyugdíjjárulékok fedezzék a nyugdíj kiadásokat.

c. egészségügy

Elkerülhetetlen a biztosítási elv következetes érvényesítése és a szolgáltatások növekvő költségeinek igénybevevőkkel közös finanszírozása.

Az öngondoskodás és megelőzés elvének érvényesítését és elterjesztését segítse elő a biztosítási rendszer.

A magántőke szervezett bevonásával és a biztosítási piac liberalizálásával jöjjenek létre a magasabb színvonalú ellátást és

hatékonyabb gazdálkodást eredményező verseny feltételei a szolgáltatók és biztosítók között.

d. A jelenlegi, széles körű és pazarló szociálpolitikai támogatások rendszerét a rászorultság elvének következetes érvényesítésével új alapokra kell helyezni. Ennek keretében szűnjön meg az alanyi jogosultság alapján járó családi pótlék, gyes, gyed, gáz- és távhő ártámogatás, valamint lakásépítési kedvezmény. A támogatásokat az igénybevevő családok egy főre jutó jövedelme alapján kell megállapítani összhangban az SZJA alsó kulcsának felső határával. A gyes ideje 3-ról 2 évre csökkenjen.

A munkaerő gazdálkodási alap a munkahelyteremtést támogassa és ne a munkanélküliség fenntartását finanszírozza.

11. A fekete gazdaság és a korrupció csökkentése az állam és a gazdaság eszközeivel.

12. 2009 és 2012 közötti három évre – 9, 10, 11 – elő kell készíteni összefoglaló gazdaságpolitikai programot és új konvergencia-pályát, amely illeszkedik az euro bevezetésének programjához. Cél: az ERM II. rendszerbe 2009 második felében, a monetáris unióba 2012 jan. 1.-én lépjen be Magyarország.

13. A gazdaságpolitika a teljes időszak alatt kezelje kiemelten az oktatást, a kutatás-fejlesztést és a versenyképességet javító innovációt.

Budapest, 2009 február hó

Mellékelt tábla: összefoglaló adatok a javasolt makropálya legfontosabb mutatóiról évenkénti bontásban.

Makrogazdasági pálya

	2009	2010	2011	2012	2013
GDP növekedés alappálya	-3,3	1,0	1,7	2,3	2,4
GDP növekedés korrigált pálya (állami kiadás-csökkentés hatására)	-3,3	1,2	2,4	3,1	3,8
GDP arányos államháztartási kiadások (%)	50,1	47,8	45,8	44,2	42,1
GDP arányos államháztartási bevétel (%)	47,4	45,3	43,3	41,7	39,7
Infláció (a számítások alapja)	3,2	3,0	2,5	2,5	2,5
Munkanélküliségi ráta	9,5	9,5	9,2	8,7	8,0

A kiadási megtakarítások felhasználása adócsökkentésre és hiánylefaragásra (milliárd forint)

	2009	2010	2011	2012	2013
Kiadáscsökkentési megtakarítások (éves)	355	470	270	90	140
Kiadáscsökkentés a reál-értékben való befagyasztás hatásával együtt (éves)	355	650	631	588	815
ebből					
Adócsökkentésre*)	130	433	630	580	780
hiánycsökkentésre	225	217	1	8	35

*) 2009-11 között Oszkó Péter anyag alapján, utána pedig számított adat